

راهنمای نگارش پرسشنامه طرح تحقیقاتی

عنوان طرح :

- عنوان در برگیرنده چه چیزی (what) ، روی چه افرادی (who, whom) و در صورتی که طرح دارای نتایجی است که در منطقه خاص یا زمان خاصی معتبر است و قابلیت تعمیم به سایر افراد یا اجتماعات یا زمانها را ندارد، ذکر مکان (where) و زمان (when) انجام مطالعه ضروری به نظر می رسد .
- عنوان به صورت خبری نگارش شود و حاوی پیش داوری نباشد.
- در عنوان از کلمات اختصاری استفاده نشود و در پایان عنوان ، نقطه قرار نگیرد.
- حجم نمونه در عنوان قید نگردد.
- عنوان از نظر نگارش صحیح و جامع باشد (از حداقل کلمات استفاده شود و معنا را نیز تفهیم نماید).

مقدمه طرح :

- مقدمه از دو بخش بیان مساله و توجیه اهمیت و ضرورت موضوع و مرور متون تشکیل شده است.
- در بیان مساله، تعریف مساله یا مشکل ، تبیین وسعت و ابعاد آن (در واقع آن چه هست و آنچه باید باشد)، میزان و شدت مشکل از نظر بروز، گستردگی ، وخامت ، پیامدهای آن ، توزیع مشکل (جغرافیایی، سن ، جنسی) ذکر شود و نهایتاً این نکته که چه سوال بدون پاسخی با این مطالعه پاسخ داده می شود .
- معیارهای انتخاب موضوع (مناسبت، قابلیت اجرا، مقبولیت سیاسی، با صرفه بودن ، اجتناب از دوباره کاری ، فوریت نیاز به داده ها ، ملاحظات اخلاقی) در مقدمه رعایت گردد.
- بدیهی است مطالب فوق اموری کلی است و باید توسط محقق جزئی تر شوند . به علاوه محقق ملزم نیست که تمام موارد ذکر شده در معیارهای انتخاب موضوع را در متن بیاورد و بنا به صلاحدید خود آن چه را که از این بین لازم می داند ذکر خواهد کرد . در ضمن آنچه در مورد در نظر گرفتن معیارهای انتخاب موضوع پیشنهاد شده لازم نیست در مقدمه آورده شود زیرا جای بسیاری از مطالب نظیر ملاحظات اخلاقی و مطالبی از این قبیل در روش اجرای طرح و ضمائم خواهد بود . آنچه که در مقدمه طرح اهمیت ویژه ای دارد ارائه تحقیقات قبلی در این زمینه و اتصال تحقیق فعلی به تحقیقات قبلی و رفع ابهامی که با این تحقیق برطرف می شود .
- دلایل انتخاب موضوع، فواید ناشی از اجرای طرح ، کاربردی بودن ، ارائه راه حل به منظور حل یکی از مشکلات نوین علمی یا اجرایی، کاهش قابل ملاحظه در هزینه ها و وقت و از این قبیل باعث توجیه اهمیت موضوع و ضرورت انجام تحقیق می گردد.
- در مقدمه لازم است توالی مطالب حفظ و شیوه ارجاع نویسی بر طبق الگوی وانکور و یا سیستم هاروارد (اسم تاریخ) لحاظ گردد.
- تعاریف واژه ها و اصطلاحات که بایستی به صورت علمی و عملی در انتهای مقدمه تعریف شود که با کلید واژه ها متفاوت است .

اهداف :

بیان اصلی ترین و مهمترین جنبه هایی است که بلافاصله پس از پایان پژوهش از نظر علمی به دست می آید .

هدف کلی :

عینی (objective) مختصر ، جامع و قابل اندازه گیری باشد .

هدف کلی در واقع بیانگر عنوان تحقیق می باشد فقط ابتدای آن به جای کلمه بررسی یا مطالعه ، از کلمه تعیین یا برآورد استفاده می شود .

اهداف جزئی یا ویژه :

در واقع اجزای هدف کلی می باشد و لازم است با کلماتی که عملی را نشان می دهد نظیر تعیین یا برآورد آغاز و شاخص آماری مورد نظر نیز در آن ذکر گردد.

اهداف فرعی :

در طی تحقیق قابل دستیابی است ولی در راستای عنوان طرح نمی باشد .

- در نگارش اهداف چه کاری انجام می دهید (تعیین، برآورد) چه چیزها و یا متغیرهایی را در نظر گرفته اید؟ نمونه هدف چه کسانی هستند ذکر خواهد شد .

هدف کاربردی یا هدف نهایی :

نوعی از هدف است که پس از پایان پژوهش، حاصل تحقیق منجر به آن خواهد شد و ساختار مشخصی ندارد .

سوالات پژوهش :

جملات سوالی بوده و مطابق با اهداف در مطالعات توصیفی برای هر هدف جزئی، یک سوال پژوهشی ذکر می شود .

فرضیات :

فرضیه جمله خبری می باشد که کمتر یا بیشتر بودن متغیری در مقایسه با متغیر دیگر و یا وجود ارتباط یا عدم وجود ارتباط بین دو متغیر را نشان می دهد. در مطالعات تحلیلی، در برابر اهداف ، فرضیات بنا بر نظر محقق تنظیم خواهد شد . فرضیات می تواند از نوع فرضیه صفر و یا فرضیه یک باشد .

یادآوری ۱: فرضیات به فرضیه صفر یا خنثی (H_0) و فرضیه یک یا جایگزینی (H_A, H_1) تقسیم می شوند . البته هر دو این فرضیات مربوط به یک نسبت، یک میزان یا یک رابطه بین متغیرها هستند با این تفاوت که فرضیه صفر معمولاً بر تفاوت نداشتن، ارتباط نداشتن دلالت می کند و فرضیه یک به تفاوت داشتن و یا ارتباط داشتن.

یادآوری ۲: فرضیاتی که به کمتر یا بیشتر بودن دلالت دارند فرضیه یک دامنه و آنها که به تفاوت داشتن دلالت دارند را دو دامنه می نامند.

روش اجرا :

این بخش شامل : نوع مطالعه و جهت آن، جمعیت مورد مطالعه ، معیارهای قابل قبول (معیارهای ورود و خروج از مطالعه) ، روش نمونه گیری ، حجم نمونه و شیوه محاسبه آن ، روش جمع آوری داده ها و ابزار آن، نحوه تعیین روایی و پایایی ابزار گردآوری داده ها ، شرح مداخله یا تجربه یا تجویز دارو (این قسمت مخصوص مطالعات تجربی و کارآزمایی است) . طرح تجزیه و تحلیل اطلاعات ، پیش آزمون و مطالعه راهنما (در صورتی که انجام آن ضروری باشد) ، شیوه انتشار نتایج (این قسمت نیز بنا به صلاحدید محقق ذکر می شود) می باشد .

سایر بخش ها :

۱- جدول متغیرها که با توجه به تحلیلی بودن مطالعه و نوع متغیرهای مندرج در اهداف لازم است تکمیل گردد.

۲- جدول زمان بندی (Gantt) که بر مبنای مراحل مختلف مطالعه بایستی تکمیل شود و برآوردهای از کل زمان مطالعه را به صورت تقریبی ارائه کند. لازم به ذکر است که مدت زمان نگارش پروپوزال (قبل از تصویب) جزء زمانبندی طرح در پروپوزال محسوب نمی شود .

- جدول بودجه که با توجه به هر قسمت بایستی تکمیل گردد.